

Sprawozdanie z wykonania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 rok

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (RPD) to corocznie sporządzany dokument planistyczny obejmujący pogłębioną analizę regionalnego rynku pracy i wyznaczający kierunki działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie (WUP w Lublinie) oraz partnerów rynku pracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich w regionie. Wybór priorytetowych obszarów interwencji oraz grup docelowych wynika z diagnozy sytuacji na lokalnych i wojewódzkim rynku pracy. Podstawę dla przygotowania omawianego dokumentu stanowią także założenia Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na dany rok (w danym przypadku - na rok 2021).

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 rok (zwany dalej RPD/2021 lub Planem) w swej tematyce stanowił kontynuację działań prowadzonych w latach poprzednich, w tym dotyczących mobilności na rynku pracy oraz aktywizacji zawodowej osób młodych oraz długotrwale bezrobotnych. Nowym i jednocześnie odrębnym obszarem priorytetowym w RPD/2021 było wsparcie osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem.

Po dokonaniu analizy sytuacji na regionalnym rynku pracy (z uwzględnieniem sytuacji pandemicznej) oraz uwzględniając założenia Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2021, w omawianej edycji dokumentu przyjęto następujące cele ujęte w trzech priorytetach:

Priorytet I Aktywizacja osób do 30 roku życia

Cel 1. Wsparcie bezrobotnych osób do 30 roku życia poprzez ustawowe instrumenty rynku pracy.

Cel 2. Dostosowanie kwalifikacji młodych osób do potrzeb rynku pracy.

Cel 3. Wzmocnienie potencjału młodzieży w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, kompetencji i doświadczenia zawodowego.

Priorytet II Wsparcie osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem

Cel 1. Zmniejszenie luki kompetencyjnej i lepsze dopasowanie oferty edukacyjnej na poziomie wyższych uczelni do wymagań pracodawców i sytuacji na regionalnym rynku pracy w przyszłości.

Cel 2. Efektywne zagospodarowanie potencjału osób bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe.

Priorytet III Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych

Cel 1. Poprawa sytuacji na rynku pracy osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Jak nadmieniono powyżej, celem operacyjnym Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 rok było wsparcie na rynku pracy osób bezrobotnych do 30 roku

życia, osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem oraz osób długotrwale bezrobotnych, z uwzględnieniem zarówno ustawowych, jak i innowacyjnych mechanizmów oraz rozwiązań.

Jako cele szczegółowe Planu wyznaczono:

- ✓ efektywne zagospodarowanie zasobów kapitału ludzkiego,
- ✓ promowanie mobilności zawodowej jako czynnika minimalizującego skutki negatywnych wyborów edukacyjnych,
- ✓ budowanie powszechnej świadomości na temat znaczenia i konieczności wzmocnienia elementów praktycznych w procesie nauki zarówno na poziomie ponadpodstawowym, jak i na studiach wyższych,
- ✓ promocję etosu pracy oraz podejmowania aktywności zawodowej również na etapie edukacji,
- ✓ dostosowywanie działań publicznych służb zatrudnienia do zmian na rynku pracy, w tym tych związanych z pandemią Covid-19.

Strona | 2

Założenia zawarte w RPD/2021 stanowiły realizację dwóch celów szczegółowych ujętych w Krajowym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 rok, tj.:

Cel 2. Równowaga na rynku pracy.

Cel 4. Lepsze dostosowanie kompetencji i kwalifikacji pracowników do wymogów rynku pracy przyszłości.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2021 został przyjęty do realizacji Uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXXVII/4131/2021 z dnia 26 stycznia 2021 r. Zgodnie z zasadami monitorowania i koordynowania RPD/2021, z wykonania działań rekomendowanych w Planie przygotowywane jest sprawozdanie roczne. Sprawozdanie to informuje o inicjatywach WUP w Lublinie oraz partnerów rynku pracy wpisujących się w obszary priorytetowe RPD/2021. Podstawowym źródłem informacji do opracowania sprawozdania były ankiety ewaluacyjne sporządzone przez wyznaczonych w treści Planu adresatów rekomendacji. Instytucje objęte badaniem monitoringowym wskazywały w kwestionariuszu ankiety, które z rekomendowanych działań realizowały/koordynowały, opisywały sposób ich realizacji oraz zgłaszały ewentualne wnioski. Ankiety przekazywane były drogą elektroniczną do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie w okresach półrocznych – odpowiednio: za pierwsze i drugie półrocze 2021 r.

Ankiety ewaluacyjne monitorujące zakres wdrażania Planu rozesłano do następujących adresatów rekomendacji:

- 1) Urzędy gmin/miast/Starostwa Powiatowe,
- 2) Powiatowe Urzędy Pracy,
- 3) Uniwersytety/szkoły wyższe,
- 4) Izby i cechy rzemieślnicze oraz organizacje pracodawców,

- 5) Centra Integracji Społecznej,
- 6) Kluby Integracji Społecznej/Świetlice środowiskowe,
- 7) Ośrodki Pomocy Społecznej/Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie,
- 8) Organizacje pozarządowe,
- 9) Instytucje szkoleniowe,
- 10) Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie i jego filie.

Zawarte w RPD/21 rekomendacje skierowane były do instytucji i organizacji zaangażowanych w proces wspierania grup docelowych wymienionych we wcześniejszej części niniejszego dokumentu. Wybór kategorii osób do 30 roku życia, osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem oraz osób długotrwale bezrobotnych wynikał z faktu, iż osoby te stanowią bardzo ważny zasób kadrowy dla gospodarki województwa a wzrost ich aktywizacji zawodowej jest od kilku lat jednym z kluczowych kierunków interwencji publicznych wobec rynku pracy w Polsce i całej Europie. Sprawozdanie z wykonania RPD/2021 opiera się na informacjach, które zostały przekazane do WUP w Lublinie. Poziom zwrotność ankiet kształtuje się na poziomie ok. 40%, przy czym część instytucji, które nadesłały informacje sprawozdawcze, nie wykazała żadnych działań. Niniejsze sprawozdanie składa się z części prezentującej zebrane informacje oraz podsumowania zawierającego wnioski z badań ankietowych.

Monitoring działań wynikających z RPD/2021 obejmował następujące obszary:

Priorytet I

Aktywizacja osób do 30 roku życia

Cel 1: Wsparcie bezrobotnych osób do 30 roku życia poprzez ustawowe instrumenty rynku pracy

Strona | 4

Rekomendacje z zakresu aktywizacji wskazanej powyżej grupy docelowej dotyczyły wykorzystania ustawowych instrumentów rynku pracy oraz realizacji form wsparcia przewidzianych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym w ramach programów regionalnych i specjalnych. Adresatami rekomendacji były powiatowe urzędy pracy i Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wraz z filiami.

Powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego realizowały programy regionalne inicjowane przez Wydział Polityki Rynku Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie (Drogi-Mosty-Rzeki V, Młody Przedsiębiorczy II), a wysoka efektywność zatrudnieniowa tych programów podkreślana była w przesyłanych ankietach. Celem programu regionalnego pt.: „Młody przedsiębiorczy II” było promowanie wśród osób bezrobotnych do 30 roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów szkół wyższych, idei przedsiębiorczości poprzez aktywne wsparcie i pomoc w podejmowaniu pracy na własny rachunek. Z kolei program regionalny pt. „Drogi-Mosty-Rzeki V” zakładał aktywizację osób bezrobotnych z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w tym osób bezrobotnych do 30 roku życia). Działania programowe szczególnie ukierunkowane były na poprawę sytuacji osób o niskich lub nieposiadających kwalifikacji. Uczestnicy programu zaangażowani byli przy pracach związanych z utrzymaniem ładu i porządku w gminach, jak też przy realizacji zadań gmin i spółek wodnych w zakresie konserwacji rzek, cieków wodnych oraz wałów przeciwpowodziowych. Działania aktywizujące polegały na zaangażowaniu wspomnianych osób w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych oraz staży.

W ankietach otrzymanych z powiatowych urzędów pracy, jako wiodące działania wskazywano realizację form wsparcia określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, tj.:

- ✓ pośrednictwo pracy,
- ✓ poradnictwo zawodowe (najpowszechniejszy zakres poradnictwa dotyczył prowadzenia działalności gospodarczej, wyboru odpowiedniego zawodu, planowania kariery zawodowej, dynamiki rynku pracy wynikającej z sytuacji pandemicznej),
- ✓ staże,
- ✓ szkolenia indywidualne i grupowe,
- ✓ bon szkoleniowy,
- ✓ bon na zasiedlenie,
- ✓ promesy: stażowa, szkoleniowa, zatrudnieniowa,
- ✓ jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,

- ✓ refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- ✓ prace interwencyjne,
- ✓ roboty publiczne,
- ✓ prace społecznie użyteczne.

Dzięki uczestnictwu w ww. formach wsparcia, osoby stanowiące grupę docelową miały możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego, nabycia nowych umiejętności do wykonywania zawodu oraz w ramach promocji mobilności zawodowej pozyskania zatrudnienia zgodnego z wykształceniem i/lub posiadanymi kwalifikacjami poza miejscem dotychczasowego zamieszkania.

Podmioty sprawozdające wymieniały jako przykład działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji grupy docelowej na rynku pracy także pozyskiwanie informacji od pracodawców o potrzebach szkoleniowych przyszłych pracowników w kontekście budowania planu szkoleń.

Realizacja ustawowych usług i instrumentów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia, finansowana była ze środków Funduszu Pracy oraz współfinansowana z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i wywodzących się ze środowisk zmarginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie opracował i dystrybuował publikacje na temat: kształcenia dualnego, oferty urzędów pracy dla pracodawców oraz poradnictwa zawodowego dla rodziców uczniów szkół podstawowych. Ponadto opracowano materiały promocyjne na temat rynku pracy, promowano różne formy pośrednictwa pracy, a także prowadzono zajęcia o charakterze zawodoznawczym dla uczniów i studentów. Dodatkowo w funkcjonującym w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Lublinie i jego Filach (Biała Podlaska, Chełm, Zamość) Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej udzielano porad indywidualnych osobom bezrobotnym do 30 roku życia w zakresie sposobów poszukiwania pracy, wyboru zawodu, zdobywania i uzupełniania kwalifikacji i kompetencji zawodowych z zastosowaniem narzędzi diagnostycznych.

Priorytet I

Aktywizacja osób do 30 roku życia

Cel 2: Dostosowanie kwalifikacji młodych osób do potrzeb rynku pracy

W ramach realizacji tego celu, adresaci rekomendacji – **powiatowe urzędy pracy** – oferowały ustawowe narzędzia aktywizacyjne tj. pomoc w wyborze i organizacji szkoleń (zawodowych / z zakresu przedsiębiorczości), poprzedzone usługą poradnictwa zawodowego. Dodatkowo, w ramach promocji kształcenia dualnego, urzędy pracy przyjmowały uczniów/studentów do odbycia praktyk w swoich jednostkach. Umożliwienie studentom studiów dziennych oraz uczniom szkół średnich odbycia praktyk w urzędzie, było dla zdecydowanej większości pierwszą możliwością przebywania w środowisku pracy. Wśród działań powiatowych urzędów pracy/Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie służących realizacji założonego celu wymieniano prowadzenie przez doradców zawodowych grupowych spotkań o charakterze doradczo-informacyjnym z zakresu rynku pracy oraz planowania kariery zawodowej dla młodzieży klas absolwenckich szkół ponadpodstawowych i/lub studentów.

W celu zwiększenia zakresu i trafności oferty aktywizacyjnej osób młodych, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie podejmował następujące działania:

- ✓ druk, dystrybucja i promocja ekspertyzy Lubelski Rynek Pracy 2030. Powyższe przedsięwzięcie służyć ma uzyskaniu przez WUP w Lublinie możliwości tworzenia, w ramach realizacji swojej misji, elastycznych strategii i planów, uwzględniających różne warianty przyszłego otoczenia systemowego regionalnego rynku pracy oraz zdarzeń mających wpływ na kształtowanie się regionalnego rynku pracy, w perspektywie do roku 2030,
- ✓ przygotowanie cyklu edukacyjnego emitowanego w TVP Lublin pt. "Lubelskie na Rynku Pracy" (w tym dotyczącego planowania kariery zawodowej),
- ✓ udział w panelach dyskusyjnych organizowanych dla studentów KUL,
- ✓ koordynacja i realizacja badania dotyczącego zapotrzebowania na zawody Barometr zawodów 2021 w województwie lubelskim,
- ✓ aktualizacja i upowszechnianie poradnika dla osób poszukujących pracy „7 dni poszukiwania pracy” oraz poradnika dla osób podejmujących działalność gospodarczą „Bądź sobie szefem”,
- ✓ publikacja materiałów informujących o korzyściach z udziału w projektach wdrażanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (prasa, banery reklamowe, spoty radiowe, ulotki). Realizowane projekty obejmowały swoim zakresem instrumenty i usługi rynku pracy wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym:
 - instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, które przedwcześnie opuszczają system edukacji lub osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji,

- kontynuacja nauki dla osób młodych, u których zdiagnozowano potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej lub potrzebę potwierdzenia kwalifikacji m.in. poprzez odpowiednie egzaminy,
- nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia.

W ramach wiodących działań ukierunkowanych na dostosowywanie kwalifikacji młodych osób do potrzeb rynku pracy, **Kuratorium Oświaty w Lublinie** wykazało:

- ✓ organizowanie konferencji i spotkań (online) z dyrektorami szkół zawodowych, dotyczących m.in.:
 - poszerzenia oferty kształcenia zawodowego o dodatkowe umiejętności zawodowe w warunkach ograniczeń związanych z pandemią,
 - organizowania praktycznego kształcenia zawodowego w rzeczywistych warunkach pracy – organizowania zajęć praktycznych i ćwiczeń praktycznych, praktyk zawodowych u pracodawców,
 - poszerzania oferty szkół branżowych, będącej odpowiedzią na potrzeby rynku pracy,
 - kwalifikacji rynkowych i dodatkowych umiejętności zawodowych w kształceniu branżowym - tryb walidacji,
- ✓ organizowanie konferencji dla dyrektorów szkół zawodowych w rejonie wizytatorskim, poświęconych m.in. upowszechnianiu i organizacji przez szkoły zawodowe kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów umiejętności zawodowych,
- ✓ opracowanie raportu i analizy danych na temat kształcenia uczniów w zawodach szkolnictwa branżowego w technikach i branżowych szkołach I stopnia funkcjonujących na terenie objętym nadzorem Lubelskiego Kuratora Oświaty. W informacji ujęto wybory absolwentów szkół podstawowych/gimnazjów na przestrzeni ostatnich 5 lat, zawodowe wybory absolwentów szkół podstawowych na przestrzeni ostatnich 2 lat według zawodów kształconych na poziomie branżowej szkoły I stopnia i technikum, kształcenie uczniów w zawodach szkolnictwa branżowego w szkołach według powiatów, ze wskazaniem zawodów istotnych na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, istotnych na wojewódzkim rynku pracy i o umiarkowanym zapotrzebowaniu dla województwa lubelskiego,
- ✓ przekazywanie dyrektorom szkół i placówek informacji na temat zmian w szkolnictwie branżowym na bieżąco i podczas spotkań w rejonach wizytatorskich.

Szkoły podstawowe wskazywały w przeważającej mierze zbieżne działania, tj. planowanie kariery zawodowej i prowadzenie przewidzianych podstawą programową zajęć z doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII, udział uczniów w prezentacjach online oferty szkół ponadpodstawowych oraz działania o charakterze informacyjnym z zakresu rynku pracy (wycieczki zawodoznawcze, spotkania z przedstawicielami określonych zawodów).

Zróźnicowanie opinii w zakresie dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy odnotowano wśród **szkół ponadpodstawowych**. W części ankiet podawano, iż zawody, w których kształcą się uczniowie zgodnie są w stopniu istotnym z prognozą zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego i technikum na lubelskim (wojewódzkim) rynku pracy lub ta zgodność jest umiarkowana. Jako atuty wymieniano, iż uczniowie uczą się języka angielskiego – zawodowego (branżowego) a w ramach realizacji podstawy programowej uczniowie zdobywają wiedzę w zakresie podstaw przedsiębiorczości, co daje im możliwość podjęcia własnej działalności gospodarczej. Ankietowani wskazywali również na konieczność zapewniania dobrego wyposażenia baz dydaktycznych szkół, co pozwala na solidne przygotowanie młodzieży pod względem zawodowym. Jak podkreślali adresaci rekomendacji, istotne jest aby zajęcia praktyczne odbywały się w warunkach odpowiednich pod względem technologicznym do warunków jakie zastaną uczniowie u pracodawców (ankietowani stwierdzali, iż baza dydaktyczna jest w miarę możliwości unowocześniana). W nadesłanych ankietach wykazywano również współpracę szkół z lokalnymi przedsiębiorcami w celu dostosowania kwalifikacji młodzieży do potrzeb rynku pracy w ramach umów o klasy patronackie i umów o prowadzenie praktycznej nauki zawodu oraz umów o praktyki zawodowe i staże wakacyjne uczniów.

Szkoły wyższe realizowały założony w RPD/2021 cel poprzez przekazywanie studentom informacji w zakresie analiz rynku pracy (np. bieżący Barometr zawodów). Oferowano także studentom udział w programach mających na celu udział w szkoleniach, kursach, indywidualnym doradztwie zawodowym, co miało na celu nabycie/poszerzenie wiedzy, doświadczenia i kwalifikacji, a przez to podniesienie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym zarówno w odniesieniu do potrzeb gospodarki i rynku pracy.

Priorytet I

Aktywizacja osób do 30 roku życia

Cel 3: Wzmocnienie potencjału młodzieży w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, kompetencji i doświadczenia zawodowego

W ramach realizacji tego celu, adresaci rekomendacji (**pracodawcy, urzędy gmin, fundacje, stowarzyszenia**), wskazywali, iż przyjmowali osoby z ww. grupy wiekowej do odbycia stażu lub praktyk zawodowych w swoich jednostkach, a niejednokrotnie po zakończonym stażu zatrudniali daną osobę.

Z kolei **powiatowe urzędy pracy**, jako odpowiedź na wymieniony powyżej cel, wskazywały organizowanie szkoleń/staży/prac interwencyjnych finansowanych ze środków Funduszu Pracy lub unijnych. W ramach zadań powiatowych urzędów pracy oferowano także młodym osobom indywidualne porady zawodowe (diagnoza predyspozycji zawodowych, ustalenie osobistych zasobów, mocnych i słabych stron) oraz indywidualne informacje zawodowe pomocne przy realizacji planów zawodowych (np. informacje o zawodach i specjalnościach, pracodawcach i profilach prowadzonych

przez nich działalności, wymaganiach psychologicznych, szansach zatrudnienia w poszczególnych zawodach i specjalnościach). Pracodawcy mieli możliwość wsparcia osób młodych dzięki dofinansowaniu kształcenia ustawicznego wspomnianych osób ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Publiczne służby zatrudnienia zachęcały także zainteresowanych założeniem własnej firmy do skorzystania ze szkoleń typu ABC przedsiębiorczości oraz wsparcia finansowego w postaci dotacji na uruchomienie własnego biznesu. Nieliczne powiatowe urzędy pracy wymieniały wśród działań na rzecz młodych osób współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie aktywizowania osób biernych zawodowo z omawianej kategorii wiekowej.

W ramach zadań Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej funkcjonującego w strukturze **Wojewódzkiego Urzędu Pracy i jego filii** prowadzono grupowe spotkania z zakresu aktywności zawodowej/przedsiębiorczości dla młodzieży klas absolwenckich szkół ponadpodstawowych i studentów.

Natomiast jeśli chodzi o **instytucje pomocy społecznej**, to tutaj wzorem lat ubiegłych, realizowano wsparcie w postaci projektów socjalnych. Z informacji wymienionych instytucji wynika, iż osoby młode pozostające bez zatrudnienia brały udział w treningach kompetencji, spotkaniach z psychologiem oraz korzystały ze wsparcia pracowników socjalnych. Prowadzono monitoring osób młodych, które dziedziczą negatywne postawy na rynku pracy (bezrobocie rodziców i uzależnienie od pomocy społecznej, które determinują takie postawy u dzieci i młodzieży). Praca socjalna pracowników ośrodków pomocy społecznej ukierunkowana była na poprawę warunków życia młodzieży poprzez zachęcanie do edukacji, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pomoc we wchodzeniu na rynek pracy, wskazywanie możliwości i perspektyw życiowych.

Instytucje szkoleniowe oferowały bezpłatne otwarte webinary, spotkania online, obejmujące np. tematykę rozwoju kompetencji miękkich niezbędnych na rynku pracy.

W proces doskonalenia kwalifikacji i kompetencji osób młodych włączone było także **Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli**. Wspomniana instytucja uczestniczyła w kompleksowym wspomaganiu form doskonalenia kierowanych do zespołów nauczycielskich ze szkół zawodowych i indywidualnie do nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu. Podmiot sprawozdawczy podejmował działania w następującym zakresie:

- ✓ promocji pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz kursów umiejętności zawodowych) jako form zdobywania i uzupełniania kwalifikacji zawodowych, kompetencji i doświadczenia zawodowego,
- ✓ współpracy w zakresie modyfikacji oferty edukacyjnej szkół i placówek kształcących w zawodach,
- ✓ wspieraniu szkół i placówek we włączaniu do oferty edukacyjnej nowych zawodów oraz dodatkowych umiejętności zawodowych,
- ✓ współpracy w zakresie opracowywania, modyfikowania oraz dostosowywania do warunków lokalnych rynków pracy programów nauczania: zawodów,

kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów umiejętności zawodowych i dodatkowych umiejętności zawodowych, wdrażanych do realizacji przez szkoły i placówki.

Prowadzono także działania informacyjne (np. akcja „Zawodowy strzał w 10!”), służące pomocą w wyborze dalszego etapu kształcenia dla przyszłych absolwentów szkół podstawowych oraz promocji szkół kształcących w zawodach w województwie lubelskim (**Kuratorium Oświaty**). Podmiot sprawozdawczy podejmował działania ukierunkowane na wzbogacanie oferty szkół ponadpodstawowych o zajęcia przygotowujące uczniów do uzyskania dodatkowych umiejętności/uprawnień zawodowych związanych z nauczaniem zawodem oraz do uzyskania kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, związanej z nauczaniem zawodem.

Strona | 10

W oparciu o wyniki analizy ankiet przesłanych przez **szkoły** (podstawowe, ponadpodstawowe) podkreślić należy, iż oprócz standardowych form wspierania rozwoju młodzieży, częstym zjawiskiem jest angażowanie uczniów w działalność charytatywną (np. praca w szkolnych kołach wolontariatu). W sposób pośredni na wzmocnienie potencjału młodych osób wpływa także profesjonalizacja kadry. Temu służyły szkolenia kadry pedagogicznej w zakresie umiejętności rozwijania kompetencji kluczowych. Zajęcia z doradcą zawodowym, oprócz projektowania przyszłej ścieżki zawodowej, uwzględniały także zagadnienia roli pracy w życiu człowieka, etosu pracy człowieka, idei uczenie się przez całe życie jako wymogu współczesnego rynku. Uczniowie poznawali również realia rynku pracy poprzez prezentowanie wywiadów z rodzicami jako przedstawicielami różnych zawodów, udział w centrach kształcenia praktycznego, podczas których nabywali praktyczne umiejętności wykonywania zawodu (niezależnie od praktyk zawodowych) oraz udział w stażach/praktykach zawodowych w ramach projektu Erasmus+.

Uczelnie i ich biura karier wskazywały na aktywność w kierunku pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i biznesowego, organizacji praktyk (w tym nadobowiązkowych) i staży, promocji wolontariatu, jak też analizy rynku pracy dla swoich przyszłych absolwentów. Wśród wymienianych aktywności na podkreślenie zasługują działania podejmowane we współpracy z pracodawcami:

- ✓ warsztaty webinarowe dostarczające informacji o wymaganiach pracodawców w zakresie m.in. pracy w zespole, budowania relacji, myślenia analitycznego, samodzielności, innowacyjności,
- ✓ organizacja paneli dyskusyjnych z zakresu przedsiębiorczości,
- ✓ uruchomienie programu mentoringowego dla studentów.

Warte podkreślenia jest wsparcie rozwoju zawodowego studentów poprzez tworzenie serwisów internetowych dedykowanych studentom poszukującym pracy, praktyk, staży oraz bezpłatnych szkoleń. Za pośrednictwem wspomnianych serwisów możliwe jest wykonywanie testów diagnozujących zdolności poznawcze i kompetencje społeczne, tworzenie na tej podstawie profili zawodowych, wygenerowanie CV, korzystanie z bazy pracodawców z regionu i całej Polski.

Na uwagę zasługuje program współpracy uniwersyteckiej ze szkołami ponadpodstawowymi, w ramach którego szkołom partnerskim uczelnia oferuje opiekę merytoryczną, organizacyjną oraz możliwość udziału uczniów w specjalnie organizowanych pokazach, warsztatach czy spotkaniach naukowych. Tematy prezentacji dostosowane są do profilu kształcenia oraz potrzeb zgłoszonych przez szkołę, by jak najlepiej uzupełniać niezbędne kwalifikacje i kompetencje uczniów potrzebne do przyszłej pracy zawodowej.

Wartą podkreślenia jest inicjatywa realizacji programu studiów dualnych, zakładająca połączenie nauki z odbywaniem stażu u przedsiębiorcy. Pozwala to na zdobywanie wiedzy przez studentów ale przede wszystkim na łączenie nauki z pracą zawodową, zdobywanie doświadczenia zawodowego, które jest zgodne z kierunkiem studiów a także daje możliwość rozpoczęcia aktywności zawodowej na jak najwcześniejszym etapie edukacji.

Priorytet II

Wparcie osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem

Cel 1: Zmniejszenie luki kompetencyjnej i lepsze dopasowanie oferty edukacyjnej na poziomie wyższych uczelni do wymagań pracodawców i sytuacji na regionalnym rynku pracy w przyszłości

Z uwagi na wzrost odsetka bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie wśród długotrwale bezrobotnych, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie uwzględnił ww. grupę docelową w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia w roku 2021. Spośród instytucji objętych monitoringiem, dominującą rolę w obszarze interwencji pełniły **urzędy pracy**. Instytucje te oferowały absolwentom szkół wyższych szkolenia służące nabyciu/zmianie kwalifikacji/kompetencji lub nabyciu wiedzy z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Prowadzono także ukierunkowane poradnictwo zawodowe oraz podkreślano znaczenie kompetencji miękkich w procesie poszukiwania i utrzymania pracy.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie przygotował publikację dotyczącą bezrobocia absolwentów z wyższym wykształceniem wraz z rekomendacjami działań w tym obszarze, umożliwiającego prowadzenie doradztwa opartego na wiedzy o rynku pracy (publikacja w oparciu o dane statystyczne oraz wywiad grupowy z pracownikami akademickich biur karier). Kolejna publikacja dotyczyła sytuacji zawodowej i ekonomicznej absolwentów szkół wyższych województwa lubelskiego w świetle monitoringu Ministerstwa Edukacji i Nauki, na podstawie danych systemu ELA (Edukacyjne Losy Absolwentów) szkół wyższych.

Szkoły wyższe/universytety jako działania realizujące założony cel RPD 2021 wymieniały doradztwo zawodowe/edukacyjne/coaching dla studentów i absolwentów służące znalezieniu nowych możliwości rozwoju zawodowego i edukacyjnego. Podkreślano znaczenie branżowych targów pracy (organizacja hybrydowa). Wskazywano działania w zakresie udostępniania publikacji związanych z rynkiem pracy, magazynów branżowych (materiały dostępne online/stacjonarnie w biurach

karier). Z badań ankietowych wynika, iż część uczelni prowadzi stałą analizę zapotrzebowania na poszczególne zawody, w których kształci dana szkoła wyższa/universytet. Dokonywano także zmian w programach studiów, będących wynikiem konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi, w tym uzyskano zgodę na prowadzenie studiów na nowym kierunku.

Priorytet II

Wparcie osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem

Cel 2. Efektywne zagospodarowanie potencjału osób bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe

Z badań ankietowych wynika, iż realizacja założeń na rzecz wskazanej grupy docelowej skoncentrowana była na promowaniu kształcenia ustawicznego na każdym etapie życia oraz udostępnianiu przez **centra kształcenia ustawicznego** oferty Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych. Z badań monitoringowych wynika, iż podejmowana była także współpraca centrów kształcenia ustawicznego z pracodawcami w zakresie praktycznej nauki zawodu, realizowanej w formie zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych i dopasowaniu oferty edukacyjnej do potrzeb pracodawców. Mobilność zawodowo-edukacyjna, kształcenie ustawiczne na każdym etapie życia oraz znaczenie kompetencji miękkich – te zagadnienia pojawiały się w ankietach powiatowych urzędów pracy oraz uczelni a jako przykład działań w tym zakresie podawano:

- ✓ diagnozę luk kompetencyjnych poprzez bilans kompetencji,
- ✓ organizowanie treningów kompetencji,
- ✓ poradnictwo grupowe, w trakcie którego propagowano ideę uczenia się przez całe życie.

Warto podkreślić, iż w **WUP w Lublinie** powstaje Barometr zawodów, który promowany jest poprzez dystrybucję raportów do lubelskich uczelni: biur karier i bibliotek wydziałowych. Powyższe daje możliwość zapoznania się z aktualnościami rynku pracy, a zarazem nabycie wiedzy o zawodach deficytowych na regionalnym rynku pracy, co z kolei daje szansę na przekwalifikowanie się. Ponadto, na stronie WUP w Lublinie aktualizowane i udostępniane są wykazy (stanowiące źródło danych w procesie wchodzenia na rynek pracy): kwalifikacyjnych kursów zawodowych, projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, mających na celu aktywizację zawodową uczestników, raport z działalności instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w RIS i raport z działalności agencji zatrudnienia województwa lubelskiego.

W celu poprawy sytuacji na rynku pracy osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym **powiatowe urzędy pracy** oferowały, poza aktywnymi formami wsparcia, dofinansowanie studiów podyplomowych. Za istotne działanie publicznych służb zatrudnienia należy także uznać pomoc w uruchomieniu własnej działalności gospodarczej (dotacje, organizowanie spotkań przedstawicieli biur rachunkowych

i urzędów gmin z osobami rozważającymi podjęcie działalności gospodarczej, diagnoza preferencji przedsiębiorczych).

Priorytet III

Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych

Cel 1. Poprawa sytuacji na rynku pracy osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy

Strona | 13

Badania ankietowe miały dostarczyć odpowiedzi na pytanie jakie działania aktywizujące osoby długotrwale bezrobotne podejmują **publiczne służby zatrudnienia i instytucje pomocy społecznej** w województwie lubelskim. W ankietach przesyłanych przez powiatowe urzędy pracy oraz ośrodki pomocy społecznej wskazywano na wzajemną współpracę tych instytucji.

W opinii **instytucji pomocy społecznej**, na poprawę sytuacji ww. grupy docelowej na rynku pracy, wpływ miała pomoc materialna w postaci zasiłków, z przeznaczeniem na poszukiwanie miejsc pracy znajdujących się poza obszarem miejsca zamieszkania, bądź wsparcie finansowe udzielane celem możliwości dojazdu przez początkowy okres do pracy. Wśród działań ośrodków pomocy społecznej skierowanych dla omawianej grupy wymieniano głównie:

- ✓ pracę socjalną (szczególnie w kierunku wyjścia z uzależnień, poprawy wizerunku w otoczeniu i wśród pracodawców, wskazanie osobom ich potencjału i mocnych stron),
- ✓ pomoc w poszukiwaniu pracy, udostępnianie aktualnych ofert pracy,
- ✓ udostępnianie materiałów promocyjnych podmiotów z obszaru ekonomii społecznej działających na rzecz wsparcia zatrudnienia,
- ✓ informowanie o realizowanych projektach i motywowanie do udziału w nich, pomoc w wypełnianiu dokumentów aplikacyjnych,
- ✓ motywowanie, wspieranie aktywności zawodowej poprzez doradztwo zawodowe, w tym w wyborze kierunku szkolenia/kształcenia, promowanie samozatrudnienia,
- ✓ wskazywanie możliwości podjęcia nauki w szkołach oferujących zatrudnienie lub staże,
- ✓ współudział w organizacji staży, prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych,
- ✓ organizacja doradztwa psychologicznego, mentoringu,
- ✓ kierowanie osób bezrobotnych do uczestnictwa w zajęciach centrów integracji społecznej.

Powiatowe urzędy pracy wskazywały na korzyści wynikające z realizacji programów regionalnych (omówionych we wcześniejszej części dokumentu) i specjalnych dedykowanych osobom długotrwale bezrobotnym. Publiczne służby zatrudnienia koncentrowały się głównie na aktywizowaniu osób długotrwale bezrobotnych z wykorzystaniem ustawowych form wsparcia (w tym szczególnie poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia, staże, prace interwencyjne, prace

społecznie użyteczne, dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej).

Centra integracji społecznej/kluby integracji społecznej w ramach prowadzonych przez siebie działań integracji społeczno-zawodowej koncentrowały się na aktywizacji:

- ✓ zawodowej w formie szkoleń w modułach kulinarno-porządkowych, gospodarczo-porządkowych, remontowo-porządkowych, praktyk zawodowych,
- ✓ społecznej - organizacja warsztatów w zakresie kształtowania umiejętności poszukiwania pracy, zmiany postaw w odniesieniu do rozwoju i pracy zawodowej, warsztatów motywacyjnych, psychoedukacji rodzinnej.

Podsumowanie

Zgodnie z zasadą corocznego przygotowania regionalnych planów działań na rzecz zatrudnienia, proponowany zakres interwencji jest na bieżąco monitorowany i weryfikowany pod kątem skuteczności i przydatności. Okres jednego roku jest zbyt krótki, aby nastąpiły trwałe zmiany w obszarach problemowych. Z uwagi na powyższe dokument z jednej stron stanowi kontynuację tematyki w stosunku do lat ubiegłych, z drugiej zaś jest modyfikowany i poszerzany w zależności od sytuacji i dynamiki na rynku pracy.

W oparciu o nadesłane sprawozdania należy stwierdzić, iż dobór interesariuszy RPD/2021 jest adekwatny do rekomendacji danej edycji dokumentu. Pozyskane informacje potwierdzają ciągłość i różnorodność działań prowadzonych przez partnerów rynku pracy na rzecz grup wymagających wsparcia. Z informacji przekazanych przez podmioty sprawozdające wynika, iż rekomendowane obszary interwencji były zrealizowane w zakresie właściwym dla rodzaju działalności tych podmiotów. Badania ankietowe pokazują także na współpracę rynku pracy, edukacji, polityki społecznej. Po dokonaniu analizy nadesłanych ankiet należy stwierdzić, iż wciąż mało jest inicjatyw polegających na testowaniu niestandardowych form wsparcia prowadzących do pobudzenia aktywności społeczno-zawodowych osób nieaktywnych zawodowo. Pożądane jest także aby zwiększony został zakres oddziaływania i odzwierciedlenia w rzeczywistości wyników konsultacji szkół branżowych/uczelni z organizacjami pracodawców w kształceniu zawodowym (niewiele podmiotów sprawozdawczych wykazało tego typu działanie i efekty poczynionych ustaleń). W kontekście dynamiki rynku pracy i zmian społeczno-gospodarczych należy kontynuować i/lub rozszerzać działania zmierzające do doskonalenia metod prognozowania zapotrzebowania na zawody, kompetencje i nowe umiejętności niezbędne w perspektywie długoterminowej.

Warto zaznaczyć, iż w odróżnieniu do raportów z 2020 r. odnotowano nieliczne przypadki wskazania pandemii COVID-19 jako przeszkody w realizacji założeń RPD/21. Należy jednak zauważyć, iż nastąpiło znaczne zmniejszenie liczby przedsięwzięć promujących podejmowanie zatrudnienia, takich jak targi pracy, kariery czy przedsiębiorczości, bezpośrednich spotkań uczniów z pracodawcami, wycieczek

do zakładów pracy, w większości przypadków także z zajęć na temat rynku pracy, warsztatów, spotkań z doradcami zawodowymi, w których do tej pory aktywnie uczestniczyły osoby poszukujące zatrudnienia/zainteresowani zmianą zawodu oraz pracodawcy. Dotychczasowe formy spotkań grupowych zostały przekształcone w cyfrowe wydarzenia typu spotkania online, webinary, zaś obok tradycyjnych (stacjonarnych) form szkoleń grupowych dużym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia za pośrednictwem Internetu (e-learning, e-training).